

САНГА ОЛХ

№ 20 (1999) • Ыам ыйын 23 күнэ, 2025 сыл, бээтинсэ • 12+

Бу
нүөмэргэ

**Спорт биллэр мецената
Алексей Пинигин**

Урбаан/4

**Үбүлүөйдээх биир
дойдулаахпыт**

Сырдык сыдыайдаах
Сомоҕо/5

Улуу Кыайыы 80 сылыгар

Манньык дьылҕа эмиэ баара.../6

“Ай Тик” түмсүү истинг көмөлөрүн онгордулар

Үтүө холобур. Бу түмсүү 211 хаххалыыр сиэккэни
өрөн, анал байыаннай дьайыы кыттыылаахтарыгар
ыттылар/2

■ «Ай-тик» түмсүү чилиэннэрэ.

Чурапчыга күн-дьыл туруга

Ыам ыйа
23 күнэ
БЭЭТИНСЭ

Ыам ыйа
24 күнэ
СУБУОТА

Ыам ыйа
25 күнэ
БАСКЫҤЫАННЫА

Ыам ыйа
26 күнэ
БЭНИДИЭННЬИК

Ыам ыйа
27 күнэ
ОПТУОРОННЬУК

Ыам ыйа
28 күнэ
СЭРЭДЭ

Ыам ыйа
29 күнэ
ЧЭППИЭР

18° 6°

21° 10°

14° 4°

19° 9°

23° 11°

26° 13°

21° 9°

Тэттик

**Чурапчы улуунун прокурорунан
Александр Слепцов ананна**

Чурапчы улуунун прокурорунан Александр Владимирович Слепцов ананна. Кини 2010с. Дьокуускайга СГУ юриспруденция салаатын бүтэрэн, үрдүк анал юридической үөрэхтээх. Прокуратура уорганыгар 2011сылтан үлэтин саҕалаабыт. Ол курдук, Уус Алданга прокурор көмөлөһөөччүтүтэн саҕалаан, Чурапчы улуунун прокурорун солбуйааччынан, Өлөөн улуунун прокурорунан ананан үлэлээбит.

Чурапчыга прокурорунан ананыан иннинэ 2022 сыл күһүнүгэр диэри, Ньурба улуунун прокурорун дуоһунаһыгар турбута. Үлэлээбит сылларын устата, үтүө суобастаах, ситиһиилээх үлэтэ сыаналанан, РФ Генеральнай прокурорун грамотатынан наҕараадаламмыта.

**Чурапчы киинигэр киһи эчэйиилээх суол
быһылаана табыста**

Ыам ыйын 18 күнүгэр, сарсыарда 3 чаас 59 мүнүүтэҕэ Чурапчытаагы ис дьыала отделын дьуһурунай чааһыгар Чурапчы нэһилиэгэр Павел Пинигин аатынан уулусса 19 нүөмэрдээх дьиз таһыгар киһи эчэйиилээх суол саахала тахсыбытын туһунан иһитиннэри кирибит.

Барыллааһынынан, итирик туруктаах "Тойота Гайя" суоппара уруулун кыайан туппакка, суолтан тахсан түгнэстибит. Быһылаан түмүгэр, олорсон испит киһи унуох тостуулаах араас көрүг эчэйиини ылан, улуус балыһатыгар киirdэ.

ГИБДД сотрудниктара РФ КоАП 12.8 ыстатыатын 1 чааһыгар олобуран, административнай матырыяалы онгордулар, силиэстийэ салгыы ытыллар.

Хадаар суолун туругун көрдүлэр

Бу күннэргэ улуус баһылыгын бастакы солбуйааччыта Рустам Данилов салайааччылаах хамыһыһа Хадаар нэһилиэгин суолун-иһин көрдө.

Бары билэрбит курдук, бу нэһилиэккэ суол-иис алдьанан, олохтоохтор күчүмэйдэри көрүстүлэр.

Бэдэрээччит "Дороги Саха" ХЭТ бэрэстэбиитэллэрин кытта көрсөн кэпсэппиттэрин түмүгэр, Диринтэн арахсыыга тумнар суол онгоһуллоба, салгыы суоллары көннөрөн, УАЗ массыналар сылдар кыахтаныахтара.

Мань таһынан суолга дьуһурустуба олохтонуоҕа, төлөпүүн нүөмэрдэрэ суруллан ыйаныахтара. Батыллыбыт массыналар ыйыллыбыт нүөмэрдэргэ эрийдэхтэринэ, көмө тийиэбэ.

Айылҕа тахсарга сэрэхтээх буолуобун

Улуус баһылыгын планеркатыгар халаан уутун уонна ойуур баһаарын тула ырытыһы, айылҕа тахсыы биир сүрүн боппурос быһыытынан көрүлүннэ. Ол курдук, сиргэ кулуһун оттуу түмүгэр Хайахсыт энгэр 6,5 гектар сиргэ тахсыбыт баһаарынан сибээстээн, силиэстийэ бара турар. Билинги туругунан улууска баһаар суох. Айылҕа тахсарга нэһилиэнньэ баһаартан уонна тыатаабыттан сэрэхтээх буоларын күүһүрдэр туһугар иһитиннэрэр, сэрэтэр үлэни күөскэ ытарга туһааннаах соруудахтар бэрилиннилэр.

Өрөспүүбүлүкэ сонуннара

Ойуур баһаарын утары өйдөтөр, сэрэтэр үлэни күүһүрдэргэ соруйда

Ил Дархан ыксаллаах быһыыны-майгыны сэрэтэр уонна куттал суох буолуутун хааччыйар хамыһыһа мунһабын ытта. Ойуур баһаарын утары өйдөтөр, сэрэтэр үлэни күүһүрдэргэ соруйда. Ыам ыйын санатыйтан 23 тыһ. тахса га уопсай иэннээх 75 ойуур баһаара уонна 5 тыһ. тахса га уопсай иэннээх 162 ландшафтнай баһаар бэлиэтэммит. Айсен Николаев бу былырынныгы сылы кытта тэннээтэххэ, элбэтин, улуустарга, куорат уокуруктарыгар дьонго-сэргэзэ өйдөтөр-сүбэлтир, быһаарар үлэ ситэтэ суоһун бэлиэтээтэ. Баһаар буруйдаахтарын эппиэтинэскэ тардарга, ону быһаарар үлэни күүһүрдэргэ эттэ.

Ыам ыйын 15 күнэ – Аан дойдутаагы Дьиз кэргэн күнэ

Ил Дархан Саха сириг олохтоохторун аан дойдутаагы Дьиз кэргэн күнүнэн эбэрдэлээтэ. Өрөспүүбүлүкэҕэ 169 тыһ. тахса дьиз кэргэн баарыттан, 34 665 – элбэх оҕолоох. Оҕо төрөөһүнүнэн Уһук Илиингэ бастагы миэстэни ылабыт, быйыл номнуо 3,3 тыһ. тахса оҕо төрөөтө. Онно федеральнай уонна эрэгийиэннээҕи өйбүл дьаһаллара төһүү күүс буолаллар. «Үйэ оҕолоро» тус сыаллаах хапытаал кээмэйэ быйыл 116 тыһ. солк. диэри улаатта. Ааспыт үс сылга уонна бу сыл түөрт ыйыгар, холбоон, 35 тыһ. тахса төлөбүр оҕоһунна. «Дьиз кэргэн» эрэгийиэннээҕи ийэ хапытаала бу иннинэ икки төгүл үрдээн, 300 тыһ. солк. тэннээтэ, быйылгыттан төрдүс уонна онтон кэлэр оҕо төрөөтүбүнэ көрүлүр буола. Ааспыт сылтан ыла, 25 саастарыгар диэри холбоспут ыалга биир кэмнээх харчынан көмө оҕоһуллар.

Эксээмэнгэ 100 баалы ылбыттар харчынан бириэмийэлэниэхтэрэ

Айсен Николаев быйыл да биир кэлим эксээмэнгэ мунутуур 100 баалы ылбыт оскуоланы бүтэрээччилэргэ 100 тыһ. солк. төлөбүр оҕоһулуобун иһитиннэрдэ. 2022 сылтан үс сыл устата харчынан бириэмийэни 75 үөрэнээччи ылбыт. Бу сайын 4500 устудьуон стройтэрээттэринэн хабыллан, Дьокуускайга уонна улуустарга араас хайысхаҕа үлэлиэхтэрэ диэн Ил Дархан эттэ.

Ил Дархан Физика уонна математика Национальнай Киинин дэлэгээссийэтин кытта көрүстэ

Ил Дархан Арасыһыа Наукаларын академиятын академига Александр Сергеев салайааччылаах Физика уонна математика Национальнай Киинин дэлэгээссийэтин кытта көрүстэ. Хотугу Илиингэ федеральнай университет анал үөрэх-наука киинин үөрэнээччилэрин уонна устудьуоннар кэккэлэриттэн чинчийэр уонна сыһыппара үөрүйэхтээх каадыры бэлэмнээһин боппууостарын дүүллэстилэр. Бөдөн хампаанньалар кыттылаах информационнай хайысха уонна искусствоннай интеллект сана хайысхаларыгар биригэ үлэлээһин бырайыагын олоххо киллэриини былаан-ныыр туһунан этилиннэ.

СӨ Ил Дарханын уонна Бырабыыталыстыбатын пресс-сулууспата.

“Ай Тик” түмсүү истинг көмөлөрүн онордулар

Үтүө холобур. Бу түмсүү 211 хаххалыыр сизэккэни өрөн, анал байыаннай дьайыы кыттыылаахтарыгар ыттылар.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКИЙ

Хайахсыт нэһилиэгин Ксения Петрова салайааччылаах “Ай Тик” 20-чэ чилиэннээх дьахталлар түмсүүлэрэ 2024 сылтан “Добровольцы” (сал. Светлана Архипченко) өрөспүүбүлүкэтээҕи волонтердар хамсааһыннарын филиала буолбуттара.

Кинилэр, барыта холбоон, 211 хаххалыыр сизэккэни өрөн, анал байыаннай дьайыы кыттыылаахтарыгар улахан көмөнү онордулар. Матырыйаалларын “Добровольцы” хамсааһын хааччыйбыт. Былырын этинг түспүт маһыттан 400-чэкэ харысхалы онорон эмиэ байыастарга ыһпыттара.

“Бу үлэбитигэр хара маннайгыттан Елена Федулова, Екатерина Монастырева, Аграфира Яковлева, Агафья Поисеева ылсан, үлэбит кэмигэр түмүктэннэ. Кинилэри сэргэ Надежда Поисеева, Анна Монастырева, Елена Борисова үлэлэрин быһыгар кэлэн көмөлөһөн, улахан төһүү буоллулар. Оттон нэһилиэкпит дьокуутаа Егор Анемподистов, тугу көрдөстүбүт да, барытын толорон, тус өйбүлүн онордо.

Биһиги үлэбитин-хамнаспытын истэн, кэлин Мырыла бөһүөлэгэр эмиэ филиал тэриллиттэ. Чурапчытаагы институт үлэһиттэрэ итиэннэ Мындабаайы бөһүөлэгин олохтоохторо сибээс-

кэ тахсан, сүбэ-ама ылбыттара. Дьокуускай куоракка аан бастакытын ытыллыбыт волонтердар кэнсирдэригэр биһиги түмсүүбүттэн Ольга Федото-

ва уонна Анна Поисеева кыттан кэлбиттэрэ”, — диэн түмсүү салайааччыта Ксения Иннокентьевна үлэ-хамнас туһунан сырдатта.

Үөрэх. Оскуоланы түмүктүүр судаарыстыбаннай эксээмэннэр саҕаланналар

Елена МАКАРИНСКАЯ

Быйылгы үөрэх дьыла түмүктэнэрэ кэллэ. Оскуола ахсын эксээмэннэри туттарыы үгэнэ саҕаланна. Бу туһунан үөрэх салалтата иһитиннэрэр.

Быйылгы 2024-2025 үөрэх дьылыгар Чурапчы улууһугар 9-с кылааһы 393, 11-с кылааһы 305 оҕо бүтэриэхтээх. Бу иһигэр Д.П.Коркин аатынан өрөспүүбүлүкэтээҕи олимпийскай эрэлэри бэлэмниир Чурапчытаагы интэринээт-оскуола эмиэ киир-

сэр.

Тохсус кылаастарга 8 эксээмэни тутар пуун, 11 кылаастарга 6 ППЭ үлэлиэҕэ. Бэлэмнэнии үлэтэ кэмигэр ытыллан, эксээмэни тутар пууннар уонна үлэһиттэр толору бэлэмнэр.

Ыам ыйын 20 күнүттэн саха тылыгар өрөспүүбүлүкэтээҕи сүрүн эксээмэни улуус үрдүнэн 51 оҕо талан туттарар. Ыам ыйын 21 күнүгэр 13 9-с кылаас оҕото омук тылын туттарыахтара. Эксээмэн С.К. Макаров аатынан Чурапчы гимназиятыгар ытыллыаҕа.

Бастагы ЕҒЭ 11-с кылаастар-

га ыам ыйын 23 күнүгэр история, химия, литература, С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатыгар ытыллыаҕа.

Онтон салгыы от ыйын 4 күнүгэр диэри Российскай Федерация үрдүнэн олохтоммут расписаниенан барыаҕа.

Чурапчытааҕы түмэлбит сайдар, тупсар

Тэрилтэ түбүгэ. А.А.Саввин аатынан история уонна этнография түмэлин бүгүнгүтэ

Наталья СИБИРЯКОВА

Ыам ыйын 18 күнүгэр Аан дойду үрдүнэн музей күнэ бэлиэтэнэр. Бу бэлиэ датанан бүгүнгү хаһыаппытыгар Чурапчытааҕы А.А.Саввин аатынан история уонна этнография түмэлин дириэктэрин Афанасий Захаровы кытары кэпсэтибит.

"Биһиги түмэлбит өрөспүүбүлүкэҕэ олус киэн устуоруйалаах, баай пуондалаах, саастаах музейдар кэккэлэригэр киирсэр. Холобур, көһөрүллүүгэ аналлаах Хатылытааҕы филиалы кытары холбоон 11 тыһыынчаттан тахса музейнай предметтээхпит. 1948 сыллаахха аан маннай тэриллэн үлэтин саҕалырыгар дириэктэринэн саха биир чулуу киһитэ Андрей Саввин дириэктэринэн ананан күүстээх үлэни ыыппыта. Ол иһин, бастатан туран, кини туһунан ахтан аһарарбыт тоҕоостоох. Андрей Андреевич эрдэ Былатыан Ойуунускайдааҕы, Гаврил Ксенофоновтааҕы у.д.а. кытары бииргэ үлэлэспит, уопуттаах этнограф, фольклорист киһи буоларын быһытынан дириэктэр буолаат даҕаны, киэн хабааннаах үлэни ыыппыта. Төһө даҕаны кини баара-суоҕа үс сыл үлэлээтэр, туохха да тэннэммэт этнографическай матырыйааллары, 1700 түмэл предметин мунньан хаалларбыт киһинэн буолар. Ол иһин биһиги музейбыт этнография өттүгэр баай пуондалаах буолан атын оройуоннар, Дьокуускай да түмэллэрэ кэлэн матырыйаалларбытын көрөн-истэн, үөрэтэн, чинчийэн бараллар. Онон Андрей Андреевичи биһиги өрүү улахан махталынан ахтабыт. Хомойуох иһин, кини тыыннааҕар мунньубут матырыйааллара, чинчийбит, суруйбут үлэлэрэ олоххо киирбэтэхтэрэ. Баара-суоҕа кымыс туһунан үлэтэ тахса сылдыбыт эбит. Кэлин история билимин дуоктара Екатерина Романова сүүрэн-көтөн, үлэлэһэн, Андрей Саввин "Пища якутов" диэн кинигэтин таһаарар. Андрей Андреевич бу кинигэтин эрдэ бэчээттэнэргэ бэлэмнээн хаалларбыт эбит, ону Екатерина Назаровна научнай өттүнэн систиэмэлээн, ситэрэн-хоторон биэрбитэ билим эйгэтигэр фуорон оҥорбут кинигэ буолбута диэтэхпинэ, сыыспаппын. Онтон азыйах сыллааҕыта Екатерина Романова, Наталья Данилова буолан үлэлэһэммит Андрей Андреевич "Гонимое дело якутов" диэн кинигэтин таһаартарбыппыт. Бу кинигэни кини сахалыы суруйан бэлэмнээбитин эмиэ ситэрэн-хоторон, нууччалыы тылбаастаан, атын респонденттаран матырыйаал эбэн биэрбиппит бэл, Америкаҕа английскай тылы-

Түмэл дириэктэрэ Афанасий Захаров /ААПТАР ТҮҮЭРИИТЭ

нан бэчээттэнэн турар. Оттон быйыл "Народная медицина якутов" диэн кинигэни былаанныбыт. Улуустааҕы культуура управлениетын салалтатынан улахан бырагыраама оҥоһуллубута, ол чэрчитинэн улуус дьаһалтатын көмөтүнэн таһаарар былааннаахпыт. Билингэ кэмнэ Андрей Андреевич гуманитарнай чинчийи институтугар харалла сытар үлэтэ, суруйуута - 197 папка, ол иһигэр этнография да баар, фольклор да баар, сахалар итэҕэллэрэ, үгэстэрэ о.д.а. матырыйааллар бааллар. Инньэ гынан кини олус киэн хабааннаах үлэни ытан бу биһиги көлүөнэбитигэр хаалларбыта олус диэн улахан суолталаах", - диэн кэпсиир Афанасий Афанасьевич.

Санатан эттэххэ, былырын Чурапчытааҕы түмэл улууспут баһылыга Степан Саргыдаев быһаччы өйөбүлүнэн национальнай бырайыакка кыттан хапытаалынай өрөмүөнүгэ үп көрүллүбүтэ. Онон иттиги систиэмэтэ, ис бараана саҕар-дыллан, тупсарыллан, сылаас, сырдык, ыраас дьыба этэннэ кыстаан, билигин иккис тыын ылбыттыгы, үлэ күөстүү оргуйар. Бу ыам ыйын 24 күнүгэр илин энгэр улуустар түмэллэрин доһордуу көрсүһүүлэрэ манна Чурапчыга буолаары турар. Ону таһынан араас быыстапкалар буолаллар. Холобур, билигин бэс ыйын 16 күнүгэр диэри улууспут олохтоохторо самодельнай худуһунуук, Чурапчыттан төрүттээх Николай Рязанскай киһи кутун тутар астык хартыяларынан персональнай быыстапкатын кэлэн көрүөхтэрин сөп. Уһуһаан иитиллээччилэрэ, үөрэнээччилэр, устудьуоннар, эдэр ыччат бу быыстапканы олус сэргээн көрдүлэр-иһиттилэр. Афанасий Афанасьевич түмэл бүгүнгү үлэтин, инники былааннарын манньк билиһиннэрэр: "Кэнники кэмнэ улуус кэллиэксийэниэрдэрин кытары ыкса үлэни ытан эрэбит. Хас да быыстапка туран, уопсайа 500-тэн тахса киһи онно сырытта, дьон интэриэһин сүрдээбин тарта. Уопсайынан, түмэлбитигэр дьон кэлэрэ, сылдыра

алаастарын көрдөрүүхпүтүн баһарабыт. Кэнники кэмнэ Хонду үрэхтэр археологтар үлэлээн араас экспонаттары булбуттары, арийылары оҥорбуттары, Сыланга эмиэ урукку дьыллар улаҕаларыгар олорон ааспыт буйун унуоһун кырамыталара көстүбүттэрин улууспут олохтоохторо истибиккит буолуо. Ол экспонаттары эмиэ палеонтология өттүнэн түмэлбитигэр кэлбит дьонго сотору кэмнэн кэпсиир кыахтаныахпыт. Устуоруйабыт саалатыгар аныгылыы тиэхиныкэни туһанан цифровой көмөнөн Чурапчы чулуу үлэһиттэрин сырдатар, кэпсиир былааннаахпыт. Үлэбитигэр кинигэ таһаарытыгар эмиэ үлэлэһиэхтээхпит. Ол курдук, Хатылытааҕы музейбытын кытары көһөрүллүүгэ аналлаах Герой ийэлэр тустарынан кинигэҕэ үлэлэспиппит. Оттон быйыл "Саҥа олох" эрдээксийэтигэр сахатан эмиэ биир тумус туттар киһибит Иван Винокуров туһунан оҕолорго аналлаах кинигэни оҥорторон таһаардыбыт. Маны таһынан улууспутугар баар кыраайы үөрэтээччилэрбит үлэлэрин бюллетень курдук оҥорторон таһаарар былааннаахпыт.

Быйыл саамай улахан сорукупут диэн түмэлбит пуондатын Судаарыстыбаннай федеральнай каталогка киллэриэхтээхпит. Билингэ кэмнэ 60-ча бырыһыанын киллэрдит. Манна экспонат ата-суола, туох матырыйаалтан оҥоһуллубута, хайдах туруктааҕа, ким аҕалан туттарбыта, хас сыллааҕа барыта информация быһытынан киирэр. Бу үлэни түмэлбит тутуах үлэһиттэрэ Людмила Толстоухова, Хатылытааҕы филиалга Григорий Чичигинаров иилиллэр-саҕалыыллар. Уопсайынан үлэһиттэри билиһиннэрэр буоллаха, научнай сотрудникпыт, тэрилтэни өр кэмнэ салайбыт уопуттаах үлэһит Юрий Толстоухов, экскурсо-

водтар Василиена Мохначевская (билигин оҕо көрөн уопускаҕа олорор), Саяна Брызгаева, выставочнай-экспозиционной үлэһиппит Илья Лазарев, сүрүн хранитель Людмила Толстоухова, тех үлэһиттэр Владимир Дарамаев, Иван Аммосов, кассир-смотритель Надежда Захарова, Хатылыга Марфа Чичигинарова күннэтэ түбүгүрэллэр, айаллар-туталлар. Уолаттар бары уус буоланнар, ону-маны оҥорорго, толкуйдуурга олус үчүгэй, эдэр үлэһиттэр Саяна Семеновна, Илья Ильич цифровизация өттүгэр, телеграм канал, вконтакте пабликка сонуннары таһаарыыга, сырдатыйга эмиэ үлэлэһэллэр, уопсайынан кэлэктиип түмсүүлээх, көхтөөх буолан барытыгар бииргэ ысарбыт эмиэ элбэи биэрэр, үтө түмүктээх буолар.

Хомойуох иһин, биһиги пуондабыт хараллыыта мөлтөх диэн бэлиэтиэххэ наада, фондохранилищэбыт суох. Билэргит курдук, музей экспонаттара үксүн эргэ, кэбирэх матырыяааллаах буолаллар. Дьинэр, балары уһун үйэлиир сыалтан анал температурнай режим, уот-күөс барыта тутуһулуохтаах. Онон инники үлэбитигэр биһиги саамай улахан баҕа санаабыт диэн фондохранилищэ тутулуута. Ангардас бу оройон киинигэр баар түмэллэр эрэ буолбакка, нэһиликтэргэ үлэли олорор музейдар эмиэ пуондаларын сөптөөхтүк харайалларыгар, кэлэр көлүөнэ ыччаттарбытыгар хаалларар нэһилиэстибэбит баай буоларыгар бу олус улахан төһүү күүс буолуо этэ".

Дьэ, ити курдук улууспут түмэлин үлэтэ күннэтэ күөстүү оргуйар, үгүс инники былааннардаах. Оройуонҥа ытыгыллар тэрээһиннэргэ өрүү көхтөөх кыттыыны ылар кэлэктиипи ааспыт музей күнүнэн эбэрдэлиибит уонна үлэлэригэр ситиһиэлэри баһарабыт!

Спорт биллэр мецената Алексей Пинигин

Урбаан. Дыгын оонньууларын сүрүн успуонсарын Алексей Пинигины кытта кэпсэтибит

Марфа ПЕТРОВА

Ыам ыйын 26 күнүгэр Арасыйыада Урбаанныт күнэ бэлиэтэнэр. Ол чэрчитинэн "ПРОГРЕСС" тутуу хампаанья салайааччытын Алексей Пинигины сырдабыт.

Кини спорт эйгэтигэр кизгник биллэр, спорт улахан мецената буолар. Ол курдук, элбэх көрөөччүнү түмэр "Дыгын оонньууларыгар" сүрүн успуонсарынан буолбута алтыс сылыгар барда. Биир дойдулаахпыт быйылгы 30-с төгүлүн ытыллар күрэхтэһии сүрүн бириһин 3 мөлүйөн солкуобайы успуонсардырын туһунан бары да билэ-истэ сылдьабыт. Алексей Семенович 2023 сылтан Саха сириин төрүт многоборьеин федерациятын бэрэсидьиэнинэн талыллан үлэлиир.

●●● **Үтүө күнүнэн, Алексей Семенович! Спорка чугас буолангыны Дыгын оонньууларын өйүүрүгү буолуо?**

●●● **Үтүө күнүнэн! Оннук, кыра эрдэппиттэн спорка чугас киһибин. Бэйэм Чурапчы спортивнай оскуолатын филиалыгар үтүөлээх тириэньэр Семен Прокопьевич Макаровка дьарыктаммытым. Адам Семен Семенович спорт бэтэрээнэ, Чурапчыга спорт кэммитиэтин уонча сыл салайбыта. Онон бу эйгэҕэ оҕо эрдэппиттэн сыстан улааппытым диэтэхпинэ, сыыспаппын. Спорт сонуннарын сэнээрэн көрөбүн уонна төһө кыахпынан күрэхтэһиилэри өйүүбүн.**

●●● **Быйылгы күрэхтэһиигэ кыттааччылартан кимнэ ыалдьабын?**

●●● **Бу күрэхтэһиигэ сылын аайы бэйэлэрин кыанар, айыл-баттан дааннайдаах, күүстээхтик дьарыктанар уолаттар кытталлар. Быйыл биир дойдулаабым Борис Строев күрэхтэһэр кыахтаммытыттан үөрдүм. Инникитин элби туралларыгар баҕарабын. Урут да, Чурапчыга эт-хаан өтүнэн күүстээх, кыахтаах уолаттар бааллара. Ким дьарыктаах, күүстээх ол кыайдын диэн баҕа санаабын тиэрдэбин.**

●●● **Дыгынтан ураты биирдүүлээн дьонго, тэрилтэлэргэ успуонсардааччыгын дуо?**

●●● **Төһө кыайарынан көмөлөһүбүн. Ону сэргэ Хатаска базаланан үлэлиир буолан, онно култуурунай, социальнай тэрээһиннэргэ көхтөөхтүк кытабыт.**

●●● **Хампааньаҥ билигин тугунаан дьарыктанарый, тугу тута сылдьабыт?**

●●● **"Прогресс" тэрилтэ 2012 сыл сэттинньиттэн үлэлиир.**

Сүрүн үлэлиир эйгэтэ элбэх кыбартыралаах таас дьиэлэри уонна социальнай эбийиэктэри – уһуйааннары, оскуолалары, спорт эбийиэктэри, балыһалары, амбулаториялары тутуунан дьарыктанар. Бу соторутааҕыта уһуйаан тутан бүтэрбиппит уонна Мохсоҕоллооххо оскуола бырайыагын онордубут. Билигин Амма Покровкатыгар оскуола-саад бырайыагын бэлэмни сылдьабыт. Биһиги, уопсайынан, "под ключ" бырайыактан садалаан, тутан биэрэбит.

●●● **Алексей Семенович, эн СӨ Бочуоттаах тутуучыта, архитектора, СӨ Үөрэхтэһиинин туйгуна, Чурапчы, Нам улууһун Бочуоттаах олохтооҕо буолабын. Хаһааньтан тутуу эйгэтигэр үлэлигин?**

●●● **1999 сылтан үлэлибин. Бастакы бэдэрэтинэн Тикси бөһүөлэгэр иттии систиэмэтин өрөмүөннээһин буолбута. Онон төһө да кэккэ уустуктары көрүстөрбүт, ылыммыт үлэбин анаммыт болдьоҕор хаачыстыбалаахтык онорон тутарбыппыт.**

●●● **Бэйэн туһунан сырдата түс эрэ. Таарыйа, хайдах урбаан эйгэтигэр кэлбиккин сэхэргээ.**

●●● **Ыам ыйын 22 күнүгэр 1970 сыллаахха Ленинград куоракка Мындажаайыттан төрүттээх Валентина Дмитриевна уонна Хадаар нэһилиэгиттэн төрүттээх Семен Семенович Пинигиннэр дьиэ кэргэнгэ төрөөбүтүм. Ойор-тэбэр оҕо сааһым Чурапчыга ааспыта. 1987 сыллаахха Чурапчы маннайгы нүөмэрдээх орто оскуолатын бүтэрбитим. Ол кэнниттэн биир сыл Нерюнгри куоракка баран, 12 №-дээх училищега үөрэнэн, автослесарь, суоппар идэтин баһылаабытым. 1988 сыллаахха Сэбиэскэй аармыйа кэккэтигэр сулууспалы барбытым. Икки сыл аармыйага сулууспалаан кэлэн баран, Тҕа хаһаайыстыбатын академиятыгар, оччолорго Тҕа хаһаайыстыбатын үнүстүүтүгэр экономической**

факультетка үөрэнэ кирибитим. Ол кэнниттэн үлэли сылдьан, кэтэхтэн Арасыйыатааҕы норуоттар доҕордоһууларын университетыгар юрист үөрэҕин бүтэрбитим. Салгыы Дьокуускайга М.К. Аммосов аатынан ХИФУ-ка горнай инженерияга үөрэммитим.

Үөрэхпин бүтэрээт, икки улахан чааһынай тэрилтэҕэ үлэлээбитим. Манна чааһынай тэрилтэни тэрийэн үлэлэтэргэ бастакы уопуту ылбытым. 2005 сыллаахха уолпускаҕа баран, устунан туспа барбытым. Ол курдук, чааһынай тэрилтэ тэринэн, тутуунан дьарыктанан садалаабытым. Бастаан, кыра өрөмүөнтөн садалаан, толору өрөмүөнү онорор буолбуппун.

●●● **Хас үлэһиттээххиний?**

●●● **Бастайааннай 30 штатнай единица баар.**

●●● **Кистэлэн буолбатах буоллабына, сыллааҕы оборотун төһөҕө тэҥнэһэрий?**

●●● **Ортотунан, 600-800 мөлүйүүн буолар.**

●●● **Үлэһитигэр туох уустуктары көрсөөччүгүтү?**

●●● **Ырынак уларыта-тэлэрийэ турара, сокуоннар сотору уларытталара кэккэ уустуктары үөскэтэллэр. Ону тэнэ Анал байыаннай дьайыы туруга эмиз уустугурдар, үлэһиттэр аҕыйахтар, харчы кырыымчык.**

●●● **Бэйэ дьыллалаах буолуу үчүгэй өрүттэрэ?**

●●● **Төһөнөн үлэлигин, оччону оноробун. Ый аайы хамнас кэтэһэ олоҕорбукун.**

●●● **Эдэр урбаанныттарга тугу сүбэлээн этэй?**

●●● **Хас биирдии киһи үлэлиэхтээх, сокуону тутуһуохтаах, дьиэ кэргэнин көрүөхтээх-истиэхтээх. Онон эдэр урбаанныттарга толлубакка үлэлээн иһин уонна үөрэни, сайды. Оттон аҕаааччыларга бары үтүөнү баҕаран туран, оҕолорбутун култуура, спорт нөнүө дьонун дьон буола улааталларыгар иитиэбин диэн этэбин.**

Хаартыскалар дьоруой тус архыбыттан ылылыннылар

Вячеслав Дьяконовка сүрүн бириһин туттарыы түгэнэ.

«Тобус томтор» оонньуутун сүрүн бириһин успуонсарын.

Болтоҕо нэһилигэр тутуллубут оскуола-сад дьиэтэ.

Алексей Пинигин олобуттан чахчылар

Алексей Семенович Тикси бөһүөлэгэр үлэли сылдьан, сатабыллаах салайааччы, тэрийээчи буоларын көрдөрбүт. Кэлин бэйэ дьыалатын тэринэн, тэрилтэ өрөмүөн араас үлэтин онорууга көхтөөхтүк ылсан үлэлээбит. Кини салайар дьобура араас куюнурустарга ситиһиилээхтик кыттан, кыайарыгар көмөлөспүттэр.

2011 сыллаахха Алексей Семенович салайыытынан "Хаарбах туруктаах дьиэлэртэн көһөрүү" федеральнай бырагыраама чэрчитинэн үбүлэнэр дьиэлэри тутарга дуо-габар түһэрсбит. Бу сыллар усталарыгар 100-тэн тахса судаарыстыбаннай уонна муниципальнай контрагыннан үлэ ситиһиилээхтик ытыллыбыт. Застройщик быһыытынан саамай элбэх тутар-монтажтыр үлэни Нам улууһугар ыппыт. Ангаардас Чурапчы улууһугар 10 элбэх кыбартыралаах дьиэни, 2 оскуола-саады, 2 уһуйааны, 1 поликлиниканы туттута. Олортон биирдэстэринэн Чурапчыга арбаа, гимназия энээр турар элбэх кыбартыралаах таас дьиэлэр буолаллар. Алексей Семенович кэргэннээх, уоллаах кыыс оболоох. Оболоро номнуо улаатан, үлэһит дьон буолаллар, туспа ыаллар.

Сырдык сыдыаайдаах Сомоҕо

Үбүлүөйдээх биир дойдулаахпыт. РФ суруйааччыларын сойууһун чилиэнэ, суруйааччы Павел Петрович Сомоҕо үбүлүөйдээх сааһын туолла

Удьуор утума

Ырыаҕа ылламмыт суугунуур хатыҥ чараннаах Чурапчы сиригэр төлкөтө түспүт биһиги кэммит олоххо, үлэҕэ көхтөөх биһирэмнээх бэрэстэбинэ-тэлинэн үгүстэр суруйааччы Сомоҕону билинэллэр.

Өбүгэ айылгы сирин ингэриммит көнө сүрүннээх удьуор харалы Байбал Федоров бу ыам ыйын 23 күнүгэр 75 сааһын көрсөр. Төрөппүттэрэ урукку олох тыйыс тургутууларын ааспыт туруу дьон этилэр. Аҕата Петр Павлович – икки бойобуой уордьаннаах, мэтээллэрдээх, Сталинград кыргыһытыгар ууну-уоту ортотунан ааспыт Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии кыттыылааҕа. Оттон ийэтэ Евдокия Спиридоновна Чурапчы көһөрүллүүтүн эрэин, дьиэ кэргэнгэ өлүүнү-сүтүүнү көрсүбүт үлэ, тыыл бэтэрээнэ, саха литературатыгар сэрии туһунан маннайгы «Көмүскэ уута» романы бэлэктээбит фронтовик суруйааччы Алексей Бродников биһиргэ төрөөбүт балта этэ. Ол да иһин өбүгэлэрин утумнаан, Павел Петрович искусство, култуура идэлэригэр уһуйуллан, сааһын тухары таптыыр эйгэтигэр үлээбитэ. Ол курдук кулуупка, онтон оскуолаҕа учууталлыы сылдьан, баардаах баара өтөн, хаһыаттан саҕалаан, айар-суруйар дьарыкка ылларар.

суолталаахтарын бэчээккэ бэлиэтээбиттэрэ.

Бар дьон туһун туруулааһааччы, үйэтитээччи

Сомоҕо кэккэ айымньыларын, бар дьон биһирээбит кинигэлэринэн дьон сааһын көрсөр. Кини сүгүрүйэр улахан убайдарын ини-бии Даниловтар, Далан, Тумарча холобурдарынан айар дьарыгы көхтөөх уопастыбаннай үлэни кытта сатаан дьүөрэллэр.

Оччолорго, одурууннаах 90-старга, саха уран тылын систээбит норуот суруйааччылар утуу-субуу олохтон баран, аны суруйар-айар дьонго үөһэттэн өйөбүл мөлөөн, кинигэ бэчээттэниитэ аҕыйаан, литература сайдар хамсааһына аҕырымныы быһыытыбыт сыллара этэ. Павел Федоров-Сомоҕо «Ол ынырар тырымнас уоттар», Константин Эверстов «Туман буолбут таптал», Уйбаан Ойуур «Буурҕа» уонна Василий Бочкарев «Өрөөбүт уоспун өһүлэн» кинигэлэрин биһирэмнэрэ холбуу ытыллан, киэн кэпсэтии дьоро киһэтэ мустубут дьону сэргэхсиппитэ.

«Саҥа суруйааччылар аҕыйахтар, аныгы сонун тиэмэлэргэ үлэлээччилэр кэмчилэр дириллэр. Оннук буолбатаҕын бу көрсүһүүбүт көрдөрөр, — диэтэ бастакынан тылы ылбыт «Бичик» кылаабынай редактора. — Биһиги бу билсикиннэрэр ааптардарбыт — хаһыакка-сурунаалга балаҕа бэчээттэммит, литератураҕа ис сүрэхтэриттэн баҕаран, бэринэн туран үлэлиир дьон. Онон кинилэр бастакы кинигэлэрин билиһиннэрэр ордук үөрүүлээх уонна бу үлэлэрэ быһыл саха уус-уран литературата төрүттэммитэ 100 сылын туолар кэрэ-бэлиэ үбүлүөйүн көрсө кинилэр ааҕааччыга дьонуннаах бэлэхтэринэн буолар». Хаһыакка манньк өрө көтөдүллүүдээх сонун иһитиннэрбит суруналыыс, суруйааччы С.Р. Данилов, салгыы Петр Аввакумов, Сэмэн Тумат, Харысхал, Гаврил Попов, Василий Тарабукин, Прокопий Флегонтов, о.д.а. сүргэлэрэ көтөүллэн туран эбэрдэлээбиттэрин, айымньылары ырыппыттарын сурука тиспит эбит.

Кини бастакы айымньылар ордук эдэр ааҕааччыны, ыччаты таарыйбыттар бэчээккэ сэнэриилэртэн да өтө көстөрө: Матрена Борисова «Тырымнас уоттар» туохха ынтыраллар?, Марфа Далбаева «Саҥа суолу арыйар айымньылар», Жанна Леонтьева «Сомоҕо сонун суолу тэлэр» диэн санаа үлэстибиттэрэ. Ону сэргэ Мария Сидорова, Иннокентий Окоёмов, Данил Макеев, биллиилээх суруйааччылар Тумарча, Петр Аввакумов ааптар айымньылар олох сытыы, мөккүөрдээх түгэннэригэр толкуйдуурга ынтырал

«Кырдык тиллиитэ» дьонун кинигэни хомуйан онорбута. Биһилин талааннаах суруйааччы Тимофей Сметанины уонна Иван Петрову айар идэҕэ угуйбут умнуллубат үтүөтүн кэбэйилэр улахан махталынан кэриэстииллэр эбит.

Өрөспүүбүлүкэ, олохтоох нэһилиэнньэ интэриэстэрин көмүскээн туруулааһыга Саха уопастыбаннай киин, Саха кэнгириэһин көхтөөх кыттааччытын быһыытынан уонунан сылларга үлэтэ уонна ол туһуттан үтүрүллүүгэ, туора көрүүгэ түбэспитэ. Олортон биһир түгэни ойо тутан ахтан аһыым. 2012 сыллаахха Арасыйыа национальнай өрөспүүбүлүкэлэрин салайааччыларын бэриэстэтин диэн ааттаныларын тохтогуу саҕаламмыта. Онуоха саха судаарыстыбаннаһын суурайтарбат туһугар көннөрү «аҕа баһылык» диэн тизермин оннугар «Ил Дархан» диэн омок ааспыт устуруйатыттан силлестээх анал ааты дьыала-куолу тылыгар, СӨ Төрүт Сокуонугар киллэртэрэр инниттэн улахан хамсааһын тахсыбыта. Дьүүллэһии үрдүк таһымна тахсытыгар күүскэ үлэлэспит Ил Түмэн парламентарийдара — Зоя Корнилова, Елена Голомарева, Елена Алексеева, Оксана Винокурова уонна Ульяна Винокурова нэһилиэнньэттэн, улуустан өйөбүл наада диэн көрдөспүттэрэ. Онуоха бу суһал соругу Уйбаан Шамаевтыын толорорбутугар маннайгынан П.П. Федоров-Сомоҕо улаханнык көмөлөспүтэ. Чурапчы биллэр-көстөр дьонун кытары сүбэлэһэн-дьүүллэһэн, кинилэр парламент спикерэ В.Н. Басыгысов аатыгар дьонуннаах соругу киллэрибиттэрэ. Ол курдук, Дьааһыттан нэһилиэк баһылыга, суруйааччы В.П. Стручков-Дуулаҕа Дьуһаал эмиэ өйүүр ис хоһоонноох соругу тэрийэн ыппыта. Онон билигин олоххо кирибит саха судаарыстыбаннаах баарын бэлиэтиир дорҕоонноох «Ил Дархан» анал аат бигэргэниитигэр П.П. Федоровтаах көмөлөрүн дириг махталынан бэлиэтибин.

Дойдуну көмүскээччилэр уран тылынан дьүһүйээччи

Суруйааччы Сомоҕо «Саллаат уонна Таптал» диэн сахалыы туспа кинигэнэн уонна нууччалыы М.В. Ксенофонтонунан тылбаастанан, «Полярная звезда» сурунаалга бэчээттэммит сэхэнэ саха уус-уран айымньытыгар өссө арылла илик тиэмэҕэ аһаммыт. Саха сириг олохтоохторо Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриигэ кыттыыларынан, аармыйаҕа сулуспаҕа бэргэн ытааччы, тулуурдаах, барыга-бары сыстаас, толоругас, бэйэлэрин кыанар саллаат быһыытынан көрдөрбүттэрэ биллэр (Анал

байыаннай дьайыыга сахалар ол уратыларга толору көһүннө). Байыаннай чаас хамандыырдара, эпписиэрдэрэ саха буолла да, кыраҕы харахтаах ытааччы, уруһуйдугу, үчүгэй буочардаах суруксут, тустуук, боксер диэн уруккуттан олохторбут өйдөбүллээхтэр. Ол эрэри, биһиэхэ саха ыччата аармыйаҕа сулуспалааһынын ойуулуур бөдөн айымньы тоҕо эрэ баччаанга диэри суох этэ. Биһир төрүөтүнэн суруйууга аармыйа күлүк өрүт-тэрин хайдах даҕаны таарыйарга тийиһиллэрэ эмиз мэхэйдиир түгэнинэн буолбут буолуон сөп.

Бу сонун айымньыга 70-с сс. ортолоругар сүүһүнэн саха уолаттара Чукоткаҕа сулуспалара ойууланар. Ааптар тыҥааһыннаах түгэннэри хото киллэрэн интэриэһи көбүтэргэ дьулуспат. Оччотооҕу ыччат чөл мөссүөнэ, сэмэйэ, бэйэ-бэйэҕэ харыстабыллаах, хардарыта көмөлөсүһэр сыһыана, килбик таптала, олоххо дьулуура табан көрдөрүллэр. Эдэр киһи көрсөр ыарахаттара — олоххо бэйэ миэстэтин булууну, идэни талыы, ардыгар мунуу-тэни, быстах санааҕа кириэн, быһымах түгэнгэ түбэһэн, алҕаһы оностон олоҕу уустугурдуу, табыллыбатах таптал курдук түгэннэрэ — ааҕааччыны тардар.

Кинигэ иккис түһүмэҕэр ааптар айар, араас өрүттээх уопастыбаннай үлэтин ырытар, кэрэһилиир суруйуулар кирибиттэр. Мэлдьи олох үөһүгэр «сырыттаахха, кытыннаахха сатанар» диэн бириинсиптээх, түмсүүгэ-сомуолоһууга угуйар дьулуурдаах дьон-сэргэ биһир-ири биллини кэм биһир бэлиэ киһитин уобараһын бу матырыяаллар ситэрэн биэрэллэр.

Манна даҕатан, суруйааччы Сомоҕо уонна кини олохун аргыһа — саха далбар хотуна Мария Николаевна бизэ уол, үгүс сизэ оҕолоох улахан дьиз кэргэннэриттэн кыра уоллара Станислав Павлович Анал байыаннай дьайыыга баҕа өттүнэн баран, дойдубут улуу Арасыйыа интэриэһин көмүскүү сылдьарын санатар тоҕоостоох.

2019 сылга бөлүһүөк, философия билимин хандьыдаата, литератураны чинчийээччи Егор Гаврильевич Винокуров «П.П. Федоров-Сомоҕо олоҕо уонна айар үлэтэ» дьонуннаах монографияны суруйан бэчээттэпитин хайаан даҕаны ахтан ааһар үтүөкүн үлэһит киһиэхэ махтал бэлиэтинэн буолуохтун! Павел Петрович айар үлэтин, өр сыллаах литература, уопастыба туһугар сыралаах үлэтин биһир идэлээхтэрэ үрдүктүк сыаналаан, Саха сириг Суруйааччыларын сойууһун уонна Чурапчы улууһун аатыттан СӨ А.Е. Кулаковскай аатынан Сударыстыбаннай бириэмийэтигэр түһэриллибитин салалта өйөө диэн эрэнэ кэтэһэбит.

Валерий Луковцев-Дьурустаан,
СӨ култууратын үтүөлээх үлэһитэ

Манньык дьылба эмиэ баара...

Улуу Кыайы 80 сылыгар. Быйылгы үбүлүөйдээх сылынан оччотообу уустук кэмнэргэ Чурапчы улуунун сайдытыгар дьонун кылаатын киллэрбит аҕам Пантелеймон Сидоров туһунан сырдатабын

Аҕабыт Пантелеймон Ильич Сидоров 1903 сыллаахха Кытаанах нэһилиэгэр Үрэх Хоротумаҕа төрөөбүт. Аҕата Илья Устинович – Маастар Ылдыаа — биллэр мас ууһа. Чочуйуулаах остуоллары, олоппостору, ыскааптары, дьиз атын тээбириннэрин онгортон, кырааскалаан кизгэтэр эбит. Маастар Ылдыаа дьиз тутууттан ураты көлөнөн бурдук тардар мизингсэни өйүттэн онгортон, дьонун абыраабыт таах.

Аҕабыт Пантелеймон Ильич сахалыы үөрэхтээх этэ. Боотуруускай улуунун 1 Хатылы нэһилиэгин (Кытаанах) Хабатча оскуолатыгар үс сыл үөрэнэн, 1917-1918сс. ааҕар-суруйар буолбут. Салгыы үөрэҕэр тыһыппалаах диэн, Дьокуускай куоракка 1-кы сэдэсхэй оскуолаҕа ыппыттар, түөрт кылааһы бүтэрбит, тыһыппалаах ыалдьан төннүбүт. Кэлин кэргэннээх, оҕолоох-уруулаах киһини колхуос мэкитилээн, оройуон киинигэр колхуосаах ыччат оскуолатыгар (ШКМ) үөрэнэн, алта кылааһы бүтэрбит. Нэһилиэк көхтөөх ыччата буолан, 1924 сыллаахха комсомолга ылаллар, ол эрээри, комсомол чилиэнинэн уһундук сылдьыбатах. «Ити уол эһэтэ таһаарыт этэ» диэн хобулаан, комсомолтан таһаарбыттар. Онтон үгүсүнэн кыайан, төттөрү киллэрбиттэр.

«Труд бедняка» колхуоска ахсааннара-учуоттара кэмгэр түмүлүбэккэ, отчуот-учуот мөлтөбүттэн үлэ атахтаммыт, ол иһин киһини суоччутунан үлэлэппиттэр. Салгыы аҕабытын, суокка-учуокка дьобурдаах диэн, Көчүктэйгэ «Якутторг» лаппытыгар бирикээсчигинэн аныыллар. Ол тэрилтэ толору аата – «Хатылинская лавка Якутторга м. Кечуктей 27 марта 1928г.» диэн этэ. Үлэ дуоҕабарын түһэрсит. Үлэ чааһа 8 чаас, хамнаһын – 1 мөһөөх 86 харчыны ыйга биридэ биэрэллэр эбит. Сотору Кытаанах нэһилиэгин Сэбиэтин сэкирэтэринэн, бэрэссэдээтэлинэн талыллан, таһаарылаахтык үлэлэббит. Сангалаах-ингэлээх, туруорсуулаах буолан, дьон итэҕэлин ылбыт. 1931 сыллаахха Чурапчы райисполкома командировкалаан, госстраховка иниспектэринэн үлэли сылдьыбыт.

1933-1934 сылларга Кытаанах сельпотун бэрэссэдээтэлинэн анаабыттар. 1934-1936 сылларга Чурапчыга райземотдел инструктор-бухгалтерын таһаарылаахтык үлэли олодоһуна, «Ярославская» колхуоска эппиэттээх суоччутунан ыталлар. 1938 сыллаахха Саха АССР наркомземин анааһынан, Чурапчыга МТС-ка дириэктэри солбуйааччынан, ол эбэтэр колхуостары кытта

ахсаанга бухгалтерын үлэлэббит. Ити эппиэттээх үлэтигэр 1943 сылга диэри, сэрии, уот-кураан сатыылаан турдагына, эппиэтинэни сүтэн, чигинэйдик үлэлэббит. Дьонун Кытаанахтан көһөрөн киллэрбитэ. Оччолорго аҕабыт аах 5 оҕолоохторо: Суоппуйа, Августа, Зоя, Пана, Надя, ийэлээх аҕата, балта Маайа. Сэрии сылларыгар симэх (корь) ыарыы туран, Пана, Надя диэн 4-6 саастаах уоллаах кыыс утуу-субуу өлбүттэр. Аҕата Ылдыаа, ийэтэ Маарыйа биридди хонугунан быысаһан күн сириттэн барбыттар. Биһиги дьиз кэргэн өр кэмгэ «МТС томторо» диэн ааттанар сиргэ турар улахан уһун мас дьизэ олобуппут. Кэлин ол дьиз «Дагданча» диэн ырыынак буола сылдьыбыта. Ити томторго нуучча суоппардара Медведев, Плотников, татаар Сафаргалеев олонор, үлэлээн ааспыттара. Кинилэр элбэх оҕолоох этилэрэ. Оҕолорун кытта оонньуурбут, оскуолаҕа биригэ үөрэнэргит. Ити дьон кэлин 1955-1956 сыллар диэки собуруу төннүтэлэббиттэрэ.

Аҕабыт 1938 сылтан 1943 сылга диэри МТС-ка үлэлэббитэ. Колхуостарга үгүстүк командировкаҕа сылдьара. Сайынын ыңгыр, кыһынын сыарҕалаах атынан, арыт сатыы, хас эмэ көстөөх нэһилиэктэри кэрийэн, нолуок харчытын хомуйара. Колхуостарга нолуок кытаанах этэ. Арыы, эт, бурдук, от түһээнэ-тардыта, байыаннай, холостуой нолуоктар, страховкалар, сойуомнар, ис түһээн, ойуур хаһаайыстыбатыгар мас төлөбүр, оборона фронтугар көмө суругу о.д.а. Маны сүрүн-

нүүргэ, хомуйарга аҕабыт сыратын ууран үлэлэббит. Кини сэрии иннинэ, Большевиктар Бүтүн Союзтаағы коммунистической партияларын (БЕСКП) чилиэнэ этэ. Ити кэмнэргэ уоттаах сэрии сылларыгар, МТС партиянай тэрилтэтин сэкирэтэринэн талыллан үлэлэббит, партиянай тэрилтэ 11 киһинэн эбиллибит. Кини үлэтин сыаналаан бэриллэбит характеристиканы аллараа көрүн.

Үлэтин олус эппиэтинэстээхтик, чигинэйдик толорбут. Отчуотун кэмгэр чуолкайдык түмэн, бөлөмнөн, туһааннаах уорганнарга түһэрэрэ. Үлэтин сыаналаан, харчынан бириэмийэлэббиттэр.

Ити үлэтигэр доруобуйатын туругунан тохтоон, олохтоох араадыһанан биэри кэмтигиттэр нууччалыттан сахалыы тылбаастаан, сэрии хаамытын туһунан бизриини тэрийээччинэн үлэлэббит.

«Приказ Комитета по радиофикации и радиофикации при Совете Министров ЯАССР, г. Якутск №146 от 4 июля, 1947 г. Уполномочен по Чурапчинскому району тов. Сидорову П.И. компенсировать ежемесячный отпуск 1946 г. деньгами. Основание: решение бюро РК ВПК(б). Председатель радиокомитета при СМ ЯАССР Тихонов».

Аҕабыт Пантелеймон Ильич сыралаах үлэтин Бырабытыластыба үрдүктүк сыаналаабыта. «1941-1945сс. килбиэннээх үлэтин иһин» мэтээлинэн наҕараадалаабыта.

Кини кыайылаах-хотуулаах үлэһит, сүрдээх быһаарылаах, ирдэбиллээх, кытаанах майгылааҕа. Кыра үөрэхтээх буоллар, олус үчүгэй буочардааҕа, былыргы Ноһуруодап алпаабытынан нууччалыы табаткы суруйара, биригэ үлэлиир дьонго сөдөллөрө.

Нолуок аҕа, бухгалтер, ре-визор буола сылдьан, квитанциятын нууччалыы толорорго, онно ахсаан аатын таба суруйарын биригэ идэлээхтэрэ сөҕөн кэпсииллэр эбит. Салгыы суотуот отчуотун ахсаанын сыһата-халтыта суох толорорун, билиитэ кэнгээн иһэрин учуоттаан, үс ый Чурапчы госбааныгар бухгалтерга стажировканы барбыт.

1944 сылтан Чурапчы оройуонун үлэһиттэр дьокутааттары Сэбиэтин ситэриилээх кэ-

митиэтигэр былааннааччынан, аныгылыы эттэххэ, экономический аһаарылаахтык үлэлэббит. Сэрии кэнниттэн оройуонҕа, нэһилиэктэргэ оскуолалары, балыһалары, хонтуоралары у.д.а. тутуулары туппуттара. Онно кини урукку Райсэбиэт дьэтин туттарбыта. Кэлин ол дьиз амбулатория буолан баран, көтүрүллэн, билигин ол миэстэтигэр улуустаагы киин библиотэка таас дьизэ тутулан дьэндэйдэ.

Хонтуораны тутууга колхуос аайы тутуу маһынан, бэрэбинэн хаачыйалларыгар түһээн түһэрбиттэр. Суол-иис хаалыан иннинэ итиэннэ тутууга болуотуньуктары ытталларыгар дьаһал барбыт. Олорор сирдэрин, өйү астарын колхуостар бэйэлэрэ, көлөһүн күнүн ааҕан туран, уйуммуттар. Оччотообу оройуон сэбиэтин бэрэссэдээтэлинэн Одьулуунтан төрттээх уоттаах-төлөннөөх коммунист Дьячковская Варвара Николаевна үлэлиирэ.

1953 сылтан Чурапчытаагы 5048 №-дээх Киин сберкасса (билигин сбербанк) сэбиэдис-сэийинэн анаар. Бу үлэтин ымпыгын-чымпыгын диригник баһылаан, 1961 сылга диэри үрдүк эппиэтинэстээхтик үлэлэббит. Кини үлэтин Саха АССР госгосстрахсберкасса уонна госкредит управлениета үрдүктүк сыаналаан, эҕэрдэ тэлэҕирээмэлэри ыппыттар. Ол тэлэҕирээмэлэрэ билигин бааллар. Үп министриэтибэтэ ревизияҕа сыһаны-халтыны булбат эбит, сыллаагы отчуоттуур муньахтарга, министриэтибэ ытар куурустарыгар үөрэммит, билигин хаһаагымыт.

Кини үлэлиирин таһынан, маһынан уһанара. Сизнигэр Аркадийга оҕо оронун, олоппоһун онорбута. Байаһаах булчут, саас куска, андыга дурдаҕа сытара. Олох үчүгэй «Зауэр» германскай саалааҕа. Илимниир, Эбэбит барахсан, Күөх Боллох көмүс хатырыктаагыттан ботуччу бэрсэрэ, хадаҕа-лыыра. Оройуонҕа оччолорго бэлэсэпиэттээх киһи тарбахха аабыллара. Кини биригэ баста-кынан бэлэсэпиэт көлөлөммүтэ, сайынын үлэтигэр ону тэбэн барара. Кэлин «Илиммин көрөрбөр ыраадырҕатабын» диэн бэлэсэпиэтигэр мотуору олодубута. Саха эр киһитин сизринэн, ат сүүрдүүтүн олус сөбүлүүр. Чурапчыга ат сүүрдүүтүн күннэригэр элбэх ат бааһааччы кэлэрэ-барара, хонор-өрүүр да этилэр. Аты хайдах баайыттары, аһаталлары, хаамтараллары ыйыталаһара, бэлэстэнэрэ, боруобалаан сүүрдүүнү көрөн, хайа нэһилиэк ата хайдаһын сылыктыһара, билгэлиирэ, тойоннуура, ат атаһын үөрэтэбит дэһэллэрэ. Киниэхэ өрүү Кытаанах киһитэ Борокуоппай Захаров сылдьара-хоноро, кини ат бааһааччы этэ. 1950 сыллар

ортолорун диэки быһылааҕа, Тааттаҕа Чурапчы-Таатта ат сүүрдүүтэ буолбута. Онно чурапчылар кыайтарбыттарын чуолкай өйдөөбөппүн. Элбэх киһи тоҕо суулан барбыттар, улахан уксуулаах, ыһылаах-хаһылаах ат сүүрдүүтэ буолбут. Аҕабытын үгүсүн, партия райкомун бюротугар дьүүлэббиттэр: «Ат сүүрдүүтэ, уксууу – былыргы олох хаалыһынын оонньуута, ону агитациялыытын, дьону көтүлүүгүн», – диэн мизэрэлэббиттэр. Ол муньахтан наһаа сүөм түһэн кэлбитин өйдүүбүн.

Биһиги оҕо эрдэхпитинэ, госбаан томторун быарыгар балаһаҕа олобуппут. Кэлин төрөөбүт дойдутуттан Көчүктэйтэн дьонун дьэтин көтүрэн аҕалан, дьиз туппута. Саҕа дьэбэтигэр эбээ Өрүүсэ биһигини кытта олобута, соботох анаардас эмээхсин биригэ уоллааҕа сэриигэ өлбүт. Оччолорго нэһилиэктэргэ орто оскуола суоҕа, иннэ ғынан оҕолор дьиз-лэнэн үөрэнэллэрэ.

Аҕабыт чигинэй, дьонуннаах олоҕу олонор ааспыт. Хара өлүөр диэри илиитин үлэттэн араарбатаҕа. Куоракка кириэн балыһаҕа сытан эмтэммитэ, көрдөрүммүтэ. Ыарыта ылан испэтэ, оронтон да турбат буолбута. 1960 сыл сайыныгар Өлүөхүмэттэн эдьийбит Август, кэргэнэ Владимир Петрович Капранов улахан кыстарын Надяны илдьэ кэлбиттэригэр, сизэн кыыспытын көрдүбүт диэн олус үөрбүтэ.

Сэрии эмиэ биһиги ыалы таарыбыта. Сут-кураан сатыылаабыта, туох эмэ сэрбэйбитин аһыҥа үөн утары салаан иһэрэ. Дьон эйэ-дэмнээх үүт-тураан олохторо биридэ күөрэ-ланкы барбыта. Оройуон колхуостарын хоту көһөрүүгэ балыктааһынҕа ытарга үрдүкү уорганнар суһал дьаһаллара тахсан, «Ярославская» колхуос бары чилиэннэрэ, ол иһигэр аҕабыт абаҕалара –Арамаан Сидэрэп, Бүөччээн, Ньюкулай, Мандалымыан дьиз кэргэттэринин, барыта 17 киһи, Булуҥна Трофимовскай балык собуотугар утаарыллыбыттар. Икки иинитэ сэрии толоонугар охтубуттара.

Аҕабыт Мандалымыан, ийэбит Ылдыаана ыал буолан, дьиз-уот туттан, оҕо-уруу төрөтөн, үлэлээн, дьонго-сэргэҕэ, ыалларыгар Мандалымыаннар дэттэрэн олобуттара.

Бу орто дойдуга туох барыта – уһуктаах, кэмнээх-кэрдилээх. Мас үүнүө, эмээһирэн охтуо, атын сиргэ уу үөскүө, киһи кырдыан олохтон барыа, кини оннугар ыччаттара хаалыахтара.

Кыһа Светлана Шарина, Саха өрөспүүбүлүкэтин үөрэҕириитин Бочуоттаах бэтэрээнэ

Характеристика

На т. Сидорова Пантелеймона Ильича, т. Сидоров П.И. год рождения 1903г., член ВКП(б) с 1940 года, с 1942 года по июль 1943 г. работал заместителем начальника политотдела Чурапчинской МТС.

С работой справляется. Одновременно т. Сидоров работал секретарем первичной парторганизации при МТС. За период его работы секретарем парторганизация МТС выросла на 11 человек за счет лучших людей МТС. Т. Сидоров по линии политики НКЗ ЯАССР и политотдела МТС не имеет никаких мер взысканий. Т.Сидоров может работать на руководящей советской партийной работе.

28 июля 1943г.

Начальник политотдела Чурапчинской МТС Гуляев.

Афиша

Репертуар с 22 мая по 28 мая

Скидки и льготы на посещение киносеансов кинотеатра «Айыллаан»

Вторник - Многодетным семьям (Льготы предоставляются на членов только одной семьи) 50% от стоимости билета.

Среда - Пенсионеры, инвалиды 1,2 группы 50% от стоимости билета.

На все дни кроме четверга

Ветераны ВОВ, дети инвалиды 100% от стоимости билета.

Пятница - Ветераны боевых действий, дети сироты (круглые сироты) 50% от стоимости билета.

Без ограничения - дети до 5 (пяти) лет включительно 100% от стоимости билета.

В день рождения - Именинникам (при предъявлении документа) 3 дня до и 3 дня после 100% от стоимости.

БИЛЛЭРИИ / ОБЪЯВЛЕНИЕ

РЕГИОН Строй

СТРОИТЕЛЬНАЯ КОМПАНИЯ

► Ытыктабыллаах улууспут олохтоохторо! "РегионСтрой" ХЭТ дьиэ тутуугар сайаапкалары хомуйар:

1. Уопуттаах олохтоох биригээдэ;
2. Сыанабыт удамыр;
3. Ипотеканы ыларга босхо кемелөһөбүт, сүбэлиибит;
4. Хаачыстыбаны мэктиэлиибит;
5. Биэнсийэлээхтэргэ чэпчэтии көрүллэр.

Билсэр төл: 89142979917.

Инфографика

Как уберечься от укуса клеща

Разбивайте лагерь в сухих сосновых лесах

Осматривайте себя каждые 15–30 минут

Опрыскивайте площадку под лагерь акарицидами

Осмотрите одежду после похода, оставьте ее на воздухе на пару часов

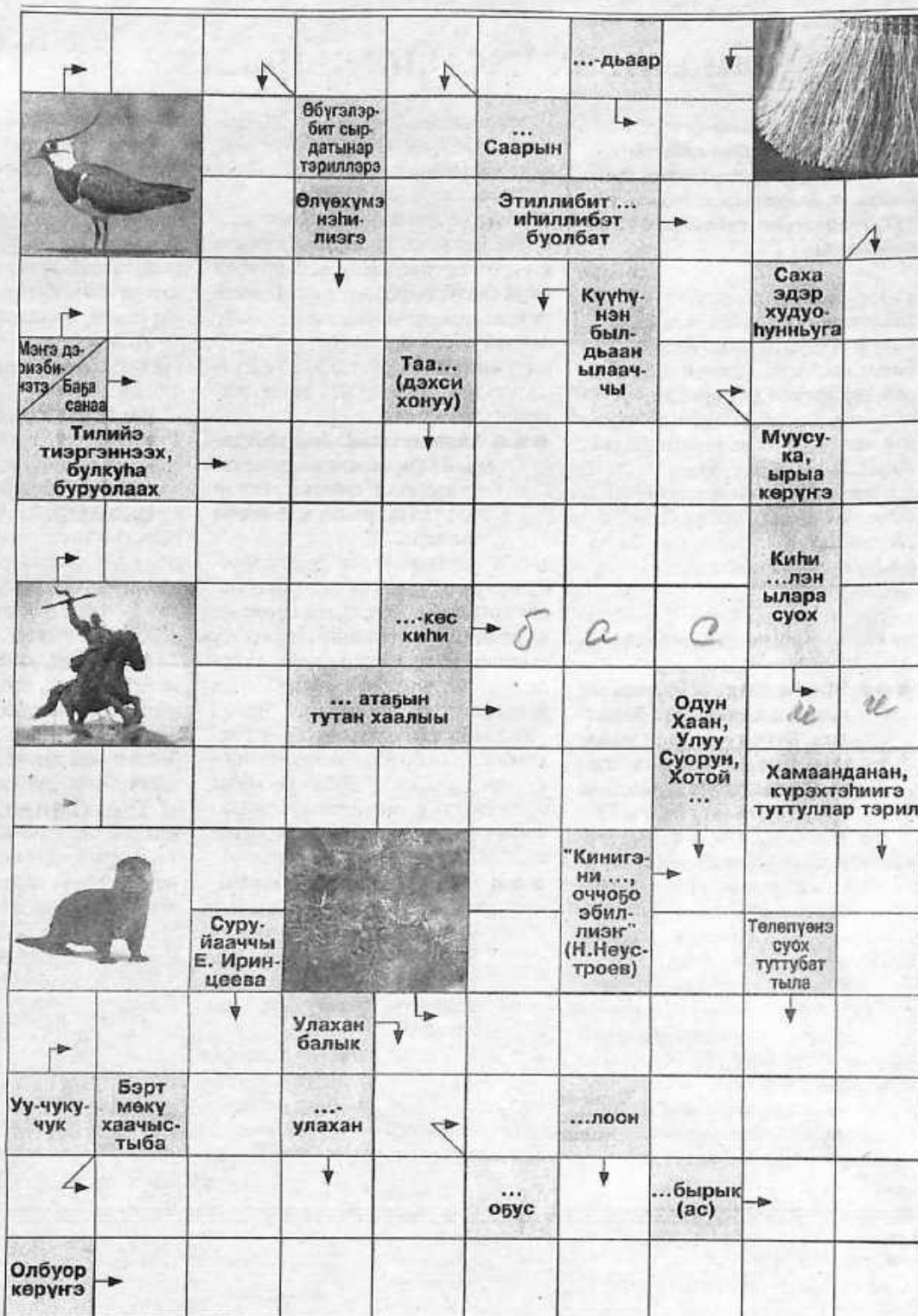
После прогулки осмотрите домашних животных

Используйте репелленты или специальную одежду

Не приносите домой цветы, ветки и охотничьи трофеи

Не садитесь и не ложитесь на траву

Сынньаланга

«Сканворд: тэрийээччи ИП Данилова М.А. «ТААЙ сахалыы сканворд 9» ылылынна.

Хаһыат 18 нүөмэригэр тахсыбыт сканворд эппиэттэрэ. **Туруору:** халыым, бабыыр, батас, албакаат, байдаарка, ытарба, Табык, лабырыай, Фет, ыйын, ыстаат, ыал, да астыныы. **Сытыары:** баабый, ык, ыалдыт, ырба, ыыр, ат, Крафт, майаак, хаалтыс, ыбылы, Батый, Дьабарыкы, тарын, хабарба, тус, Айтал.

Литература муннуга

Сайын сыттаах хоһооннор

НЬУКУОЛУН – САЙЫЛЫК САЙЫНА

Сайын ылыыр уйгута
Уйулҕаны долгута,
Сайылыгы кизгэттэ,
Сирэм күөбү тэлгэттэ.

Сэмээр тыаҕа тахсыахха,
Атах балай барыахха,
Чэлгийиини кэтиэххэ,
Иэйи тылын этиэххэ.

Дьыргыл салгын утаҕын
Ыймахтыахха дуоһуйа,
Күммүт күлүм ардаҕын
Хомуйуохха хохуйа.

Олох кэрэ түгэнэ,
Уһуктуубут үгэнэ
Мичилийэ күөгэйэ,
Үүммүт эбээт, сэгэйэ.

Сахам сириҥ сайына
Сирэм өгүн ылына,
Эргимтэни кэрийэр,
Кэрэ кэми бэрийэр.

Ньукуолуну көрсүһэ,
Эйгэлэрдиин үөрсүһэ,
Кэҕэ этэн чоргуйда,
Айылҕаҕа угуйда.

Барыах, тыаҕа, чаранҕа,
Көччүгүөххэ сыламга,
Сайыммытын уруйдуох,
Чыычаахтарга хоруйдуох.

Сайылыгы сөргүтүөх,
Түптэ уотун күөдүтүөх,
Дьикти сыты тэнигиэх,
Үрүҥ түгүн эргитиэх.

Николай Пахомов.

ЫАМ ЫЙЫН ХАЛЛААНА

Күйгүөрэр күнүскү
Күүрээнинэн,
Күөрэгэй көхтөөх
Ырыатынан,
Үрүһ, үрэх дьүрүскэн
Дьүһүлгэнинэн,
Тыһыттылар
Чопчутунан,

Аар тайҕам энгиһлээх
Тойугу дуораанынан
Саһарҕалаах саламата,
Үөрүү, өрөгөй
Кыһыннар кымыстаах

Чорооно,
Көҥүл салгын халаана,
Күөх урсун дьайаана,
Ыам ыйын
Үрдүк ыраас халлаана!

Терентий Кадашевский.

Маска аналлаах бастын кырааскалар “Arctic Color”-га бааллар!

**Ыам ыйыттан дьиз туттубу-
туна барарбыт. Даачабытын
онгостобут, тизгэммитин туп-
сарабыт. Быһатын эттэхсэ,
тутуу, өрөмүөн түбүктээх кэмэ
сажаланар.**

Түбүк бөҕөтүн көрсүбүт үлэбит
хайдых көстүүлээх буолара кыраас-
каттан тутулуктаах. Ардах-хаар
биридэ-иккитэ түстэтинэ, сууйу-
лан-суураллан хаалбат, күн уоту-
гар өнгө өлбөөрбөт, кир-хох сыстан
ньамах буолбат хаачыстыбалаах
кыраасканы көрдүүбүт.

Дьиз туттааччыларга, өрөмүөн
онгостооччуларга “Arctic Color” кы-
рааскаларын сүбэлиибит. Бу тэ-
рилтэ кырааскаларын дьон тугун
хайгырыйыт!

Хоруйдуур – “Arctic Color” тэ-
рилтэ операциянай дириэктэрэ
Айна Сивцева.

●●● Эһиги кырааскаларгыт
атыгы хамаатык барал-
лар. Бүгүн чуолаан маһы
соторго аналлаах кы-
раасканы кэпсэтиэх. Хас
көрүнгэ атыгы баарый?

●●● Маһы, сүннүүнэн, эмээли-
нэн сотоллор. Маатабай уонна ки-
лээнсэ дьиз араастаһар. Маата-
бай эмээл састаабыгар килээнсэтэ
суох, болоорхой буолар. Колеровка-
лаан ханнык баҕарар өнгө таһаара-
быт. Онтон килээнсэнэн соттоххо,
мас килэбэчийэр. 12 араас өгнөөх.
Мас сааһын көрдөрөр ойуулаах
кырааскалар бааллар. Маһы өссө
арыынан, лааһынан сотуохха сөп.
Арыы, лаах арааһа атыгы баар.

Биһигиттэн мас мизбэлгэ со-
туллар кыраасканы эмиэ араа-

хыттан талыаххытын сөп. “Деко-
ративнай”, ол эбэтэр кизгэли,
декору кырааскаларыга аналлаах
кырааскалар эмиэ бааллар.
Кыбартыыра (дьиз) иһин кы-
рааскаларыга дьон ордук “вод-
но-дисперсионнай” састааптаах
акриловой кыраасканы сөбүлээн
тутталлар. Бу кырааскабыт олус
хаачыстыбалаах. 30 000 сууйууга
диэри өнгүн сүтэрбэт. 3.5 кв.м. изн-
нээх сиргэ баара-суоҕа 1 киилэ кы-
рааска туттуллар.

●●● Хаачыстыбалара хайда-
дый? Сорох мас кырааска-
та ардахха, сииккэ эбэтэр
күн уотугар өнгө өлбөөрөн
хаалар.

●●● Бастатан туран, дьон доруо-
буйатыгар буортута суох кыраас-
калары онгробут. Сыта суохтар,
киһини аллергиялаппаттар. Бу
сыллар тухары хаачыстыба туһу-
гар үлэлэтибит, технологиябытын
мэлдьи тупсаран иһэбит. Маска
аналлаах кырааскаларбыт сас-
таабыгар дьингнээх компонентны –
хатырыгы (кора) – эбэбит. Ол маһы
эрэллээхтик харыстыыр, таһын
бөҕөргөтөн биэрэр. Анал пигмен-
тээх буолан, күн уота сиэбэт.

●●● Билигин үгүстөр чааһы-
най, даача дьизтин таһын
кырааскалаары онгостор
буолуохтаахтар. Дьиз фа-
садын сотор кырааскаҕа
ордук тугу учуоттуур наа-
даныт?

●●● Мас дьизини соторго төһө
кырааска ороскуоттанарын (соро-
бор мас оборон кэбиһэр кыраас-
ката баар буолар), бигэтин, доруо-
буйаҕа куттала суоҕун болҕомтоҕо

ылар наада.

Сыахпыт Дьокуускайга баар
буолан, мэлдьи санаттан санга бо-
родууксуйаны таһаара олоробут.
Өрөмүөн – тизгэллээх үлэ. Кылгас
кэм иһигэр, ол эбэтэр күнгэ 20
туоннаҕа диэри кыраасканы бэ-
лэмниибит. Ханнык баҕарар өнгү
бэлэмнээн таһаарабыт.

Килийиннэрбитигэр табыгас-
таах усуллубуйаны тэрийэбит. Ол
курдук:

Бастатан туран, кыраасканы
1 киилэттэн сажалаан атылыгы-
быт. Төһө киилэни наадыабыт да,
оччону куттаран ылабыт.

Иккиннэн, хаачыстыбата сыа-
натыгар эппиэттэһэр. Чэпчэкини
даҕаны, арыый ботуччу сыана-
лаабы даҕаны булуоххутун сөп. Хо-
лобур, маһы соторго аналлаах кы-
рааска 430 к/солк. сажалаан баар.

Үсүнүнэн, колеровка сыана-
та 8-10 к/солк. сажаланар. Хайа да
маҕаһын колеровканы мантан
чэпчэки сыанаҕа атылыабыт. Та-
быгастааҕа дьиз, 1 киилэттэн бэ-
лэмнээн биэриэхтэрин сөп.

Төрдүһүнэн, Дьокуускай
иһигэр ханнык баҕарар аадырыс-
ка диэри буор босхо тизгээн биэ-
рэбит. Улуустарга кэпсэтинэн
эмиэ тизгэдиэхпитин сөп.

“Саҥа олох” кэр.

Биэнсийэлээхтэргэ, элбэх оҕолоохторго, тэрилтэлэргэ – чэпчэтии!

Дьокуускай, Окружной суол 2-тэ, 2-с этээс
К/т 89142729907, 89142703786 arcticcolor.ru

“ARCTIC COLOR” – БАСТЫҢ ХААЧЫСТЫБА МЭКТИЭТЭ!

Оҕолор сайынны сынньаланнара сажаланыаҕа

**Оҕо сайынны сынньала-
нын тэрийиһэ лаабыр
суолтата улахан. Оҕо онно
үлэҕэ үөрэнэр, эт-хаан,
өй-санаа өттүнэн сайдар,
саҥа билиини интэринэр,
элбэх оҕону кытта алты-
һар, бодоруһар. Онуоха
элбэх дьон мустар, көрсөр
сиригэр уоттан сэрэхтээх
буолуу ирдэнэр.**

Лаабыры үлэҕэ киллэриэх
иннинэ үгүс өрүттээх бэрэ-
биэркэ ытыллар, уоту уму-
руорар тэрил (огнетушитель)
туруоруллар, уота-күөһэ бэрэ-
биэркэлэнэр, эвакуация бы-
лаана ирдэнэр ону тэнэ, үлэ-
һиттэргэ, оҕолорго сэрэхтээх
буолуу туһунан үөрэх ытыл-
лаахтаах.

Хас биирдии киһи ык-
саллаах түгэн үөскээтэтинэ,

маннайгы хамсаныларын,
ханна эрийэн тийиэрин би-
лиэхтээх, көмөҕө туттуллар
тэриллэр ханна баалларын
билиэхтээх, онон туттары са-
тыахтаах.

Ол курдук, 101, 112 нүө-
мэргэ эрийэн тийиэхтээх.
Дьонун сэрэтиэхтээх.

Ханна, хантан умайы тах-
сыбытын, хас киһи баарын
биллэриэхтээх.

Бастакынан сөптөөх бы-
һаарыныгылары ылынан,
турбут уоту умуруорарга ту-
рунуохтаах.

Аһаҕас уоту туттар бо-
буулаах, отуу уот эрдэттэн бэ-
лэмнэммит анал сиргэ улахан
киһи кэтэбиллээх оттуллуох-
таах. Уоту туттан бүтүгүт да,
умуруораргыт, кэтииргит ир-
дэнэр.

Тэлгэһэ иһинээҕи хаппыт

оту-маһы, бөҕү-саҕы ыраас-
тыргыт ордук.

Уоттан сэрэхтээх буолуу
быраабылаларын тутуһан,
уоттан сэрэхтээх буолун,
этэнгэ сылдьын!

Андрей Эрпоков,
баһаары сэрэтэтии,
профилактиканы тэрийи
инструктора.

КУТУРҔАН

Чыаппара сэлээннээтин олохтооҕо, тыыл, үлэ бэтэрээнэ, ытык-
тыыр бэтэрээммит

ПОПОВА Александра Спиридоновна

олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэ-
ригэр, чугас аймактарыгар дириг кутурҕаммытын тизгэдибит.

Чыаппаратааҕы “Алгыс” уһууаан кэлэктиибэ.

Интэринээт түөлбөтин олохтооҕо, ер сылларга ОДКХ тэрилтэтин Чу-
рапчытааҕы филиалыгар машинист-операторунаан үлэлээбит күндү
бырааппыт, убайбыт

ЛЕБЕДЕВ Петр Петрович

соһуччу ыалдьан олохтон туораабытын доҕотторугар, билэр дьонугар
диригник курутууан туран иһитиннэрэбит.

Биригэ төрөөбүттэрэ уонна чугас аймактара.

Маннайгы кылааска үөрэппит ытыктыыр учууталым

СТАРОСТИН Сергей Григорьевич

олохтон туораабытынан, кэргэнигэр Екатерина Семеновнаҕа, оҕо-
лоругар Владимирга, Аннаҕа, чугас аймактарыгар дириг кутур-
ҕаммын тизгэдибит.

Мырылаттан Нина Николаевна Попова.

Улуус
сонуннарын
бу сизгэнэн
киирэн көрүң

“САҢА ОЛОХ”
хаһыат

Кылаабынай
эрэдэктэр
ГОРЮХОВА
Людмила
Владимировна

Тэрийэччилэр: СӨ Бырабыыталыстыбаҕа, Саха
Өрөспүүбүлүкэтин “Сахабаччыт” Сударыстыбаннай
автономнай тэрилтэтэ.
Таһаараргыт: СӨ “Сахабаччыт” ГАУ
Таһаараргыт аадырыһа: 677000, Дьокуускай
к. Орджоникидзе уул. 31, 124 каб. тел/факс: (411-2)
34-39-17 e-mail: sakhabachyt@mail.ru. Российскай
Федерация Роскомнадзор СӨ саламталыгар 2020 с.
бас ыйын 3 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ –
ПН №ГУ14-00559.

Эрдээксийэ
аадырыһа: 678670,
Чурапчы сэл.,
П.Пинигина, 26 а.
Телөпүүннэрбит:
эрэдэктэр – 41-332,
отделлар – 41-265.
E-mail: sanaoloh@
mail.ru,
сайт: sanaoloh.ru,
telegram: @sanaoloh

Ааптар суругар этилэр санаа редакция позициялар мэлдьи сөп түбүгөр буолбатар.
Суруга ыйыллар чаччылар кырдыктаахтарыгар эппиэтинэни ааптар тус бэйэҕэ сүгэр.

Индекс: ПИ964. Бэчээккэ сакаас № 20 (11999). Кэмэйэ 2 б.л. Ахсаана 1000.
Хаһыат сыаната 26 солк. Хаһыат нэдиэлэҕэ биридэ: бээтинсэҕэ таһар.

Хаһыат 22.05.2025 с. бэчээккэ бэрилиннэ, 23.05.2025 с. табыста. Дьокуускай
к. Виллойскай переулок, 20 №-дээх дьизитигэр, “Ю.А. Гагарин аатынан
Дьокуускайдааҕы өрөспүүбүлүкэтээҕи типография” АУо бэчээттэннэ.

@SANAOLOH